

[Landbrugsministeren]

udmåling, hvis man er flere i fællesskab, der etablerer sig, end hvis man er ene om det. Det er klart, at hvis man er to eller tre, ja, så bliver det samlede beløb selvfølgelig større, end hvis der kun er én om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Hvis det kan lade sig gøre, vil vi behandle de følgende sager, uden at vi holder frokostpause. Tiden vil vise det.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 220:

Forslag til lov om ændring af realkreditloven og om ændring af lov om Dansk Landbrugs Realkreditfond. (Jordbrugslåneordningen m.m.).

Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 26/4 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Nielsen (S):

I det lovforslag, vi her har til behandling, er hovedsagen jo en afskaffelse af afdragsbidragene. Det var ellers en vigtig del af den finansieringsreform, som Socialdemokratiet, SF og Det Radikale Venstre har kæmpet for i mange år.

Afdragsbidragene betalt af staten nedsatte jo låntagernes betaling af indekstillelæggene. Ordningen var ellers økonomisk fordelagtig for landmænd, men den har ikke været anvendt særlig meget. Den modvilje, der har været mod indekslån i landbruget, kan måske skyldes, at det var det såkaldte alternative flertal, der sikrede ordningen, og rådgiverne, landbrugskon-

sulenter osv., har ikke efter vores mening vurderet ordningen efter fortjeneste.

Lovforslaget lægger op til andre liberaliseringer i reglerne for jordbrugslån, og det hilser vi velkommen. Lovforslaget sikrer, at landmænd, der har jordbrugslån, kan bevare deres enhedsprioriteringsinstitut, også selv om de ophører med at have jordbrugslån.

Det provenu, vi sparer ved disse ændringer, bruger vi bl.a. til forbedring af lån til yngre landmænd. Det synes vi også er godt.

Vi er som sagt positive over for forslaget og vil arbejde hurtigt med det i udvalget.

Forslaget er jo også et led i landbrugsaftalen mellem Socialdemokratiet og regeringen, og jeg er da enig i det, der er sagt her fra talerstolen af hr. Larsen-Ledet og hr. Sønderby, at det er glædeligt, at der er så stor enighed om disse landbrugslovforslag.

Jeg håber, at den enighed må fortsætte, når vi engang skal have et socialdemokratisk forslag på vildtområdet til afstemning i salen, hvorimod jeg ikke kan give hr. Sønderby tilsagn om, at vi vil komme med nogle tilkendegivelser på skatteområdet, i hvert fald ikke her i landbrugsdebatten.

Collet (KF):

Det Konservative Folkeparti kan støtte dette lovforslag, som jo er resultat af et forlig mellem regeringspartierne og Socialdemokratiet. Lovforslaget giver udvidet adgang til at opnå jordbrugslån og afskaffer muligheden for at få afdragsbidrag.

Men det jo nogle farlige lån, de her. Socialdemokratiets ordfører undrede sig over manglende interesse for disse lån fra landbrugets side, men jeg kan altså godt forstå det. Det er ikke kun politisk modvilje, det er gustent realøkonomisk overlæg hos landmændene, der er årsagen til, at man er meget, meget forsigtig med at optage disse lån. Hvem vil ikke være forsigtig med at optage indekslån? Et indekslån er jo som bekendt et lån, hvor restgælden stiger med inflationen. I disse tider, hvor der ingen inflation er, kan disse indekslån være meget hyggelige, men forestiller man sig, at inflationen stiger med 15 pct. om året, så er disse jordbrugslån direkte konkursskabende. For et lån på 2 mio. kr. vil restgælden på bare 3 år blive 3 mio. kr. Det går stærkt, hvis inflationen går stærkt. Så jeg tror ikke, der er nogen rimeligt

[Collet]

velsitueret landmand ved sine fulde fem, som overhovedet vil overveje at optage nogle af disse lån. Efter min opfattelse bør der advares imod disse lån i fjernsynet, i radioen, i aviser samt ved oplag på gader, stræder, veje og pladser.

Man kan spørge: Når disse lån nu er så farlige, hvorfor støtter Det Konservative Folkeparti dem så? Jo, vi mener, at det må være en frivillig sag, hvilke former for lån man ønsker at udbyde, og så vil vi naturligvis yde et beskedent bidrag til at oplyse om konsekvenserne af de forskellige lån.

Jeg håber her at have givet et lille bidrag til, at man i hvert fald i mindst muligt omfang anvender disse lån. De kan være en tikkende bombe under en landmands økonomi, hvis inflationen stiger.

I øvrigt hæfter vi os ved, at ændringerne i lovforslaget kun gælder fremtidige lån. Der er altså ikke tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft.

Gade (SF):

Det var en interessant tale, den konservative ordfører her holdt om forslaget med advarslen mod overhovedet at bruge indekslån.

I husets anden ende holdes der lige netop nu en konference om økonomisk-monetær union, og jeg kan da forsikre, at det, der diskuteres i Europa, ikke er, at inflationen skal stige, men det er nærmest, at vi skal have endnu mindre inflation i hele Europa de næste 10-20 år. Men all right, hvis nogen tror, at dagsordenen lyder på 15 pct. inflation sådan ret hurtigt, er det da i orden at advare.

Sagen er vel, at det er ganske gode og fornuftige lån at tage. Vi var med til at indføre lånene og var med i forliget dengang, og derfor ser vi sådan set heller ingen grund til at ophæve ordningen med jordbrugs lån med afdragsbidrag. Vi synes, det er et udmærket tilbud. Jeg tror endda, hvis man sætter sig ned og regner på det, at man vil finde, at det er overmåde godt tilbud.

Det er rigtigt, at ikke så mange har brugt det, og man kan så undre sig over, om det er, fordi De Konservative og andre også i årene før gik rundt på gader og stræder og slog advarselstavler op til skade for de landmænd, der kunne have haft en fordel ved at tage disse lån.

Jeg har tilkendegivet, at vi ikke ser nogen grund til at afskaffe denne ordning, og var det

et forslag, der stod alene, ville vi stemme imod det, men vi ville lade vores stemmeafgivning afhænge af, om vi kan få en god ordning på det lovforslag, vi havde til behandling før om lån til yngre jordbrugere, også fordi vi på en eller anden måde opfatter det sådan, at de penge, der bliver sparet med dette lovforslag, bruges til lånene til yngre jordbrugere. Det afhænger altså af drøftelserne i Landbrugsudvalget om det, som er blevet kaldt landbrugspakken.

Mejdahl (V):

Jordbrugslåneordningen, som har virket siden foråret 1986, har været underkastet en særskilt, grundig vurdering i forbindelse med Bernsteinudvalgets 3. delrapport. Udvalgets anbefalinger danner grundlag for lovforslaget her. En del af dette lovforslag var fremsat som ændringsforslag til den ny realkreditlov i efteråret, men kom ikke med i den endelige lov.

I Bernstein 3-rapporten og i bemærkningerne til lovforslaget kan vi se beskrevet, hvordan udviklingen for jordbrugslåne har været i den periode, der nu er gået. Det skinner klart igennem, at interessen for jordbrugs lån er vigende, især for lån med afdragsbidrag, men også for lån uden afdragsbidrag. Det er en forståelig reaktion hvis man har allergi over for indekslån, som jeg personlig har.

Det foreslås derfor, at ordningen med jordbrugs lån med afdragsbidrag ophæves. Den øvre grænse på 1 1/2 mio. kr. for både jordbrugs lån og indekslån til andre formål end opførelse samt om- og tilbygning ophæves også.

Lovforslaget forbedrer jordbrugslåneordningen ved, at lånene ikke forfalder ved ejerskifte, og der skabes mulighed for at yde 10-årige seriejordbrugs lån, der afdrages som et 30-årigt indekslån. Når lånet forfalder til indfrielse efter det tiende år, kan det refinansieres med et almindeligt 20-årigt realkreditlån med samme prioritetsstilling som jordbrugs lånet. Der gives også mulighed for 10-årige stående jordbrugs lån med tilsvarende refinansieringsmuligheder.

Staten sparer nogle penge ved denne ændring, men landbruget får nogle flere finansieringstangenter at spille på, uden at det påvirker bestående lån. Ændringen omhandler kun nye lån, og statens besparelse går til lån til yngre jordbrugere, i øvrigt en fornuftig omfordeling. Det er vigtigt, at vi giver landbruget gode udfoldelsesmuligheder, det har samfundet in-

[Mejdahl]

teresse i, og da landbruget er særdeles kapitalkrævende på grund af en langsom produktion, hører finansieringsvilkårene i allerhøjeste grad med i billedet.

Venstre støtter lovforslaget, der er et element i regeringens landbrugsaftale med Socialdemokratiet, og vi glæder os over, at det er lykkedes at skabe bred forståelse for disse ændringer i realkreditloven og i DLR-loven.

Ernst B. Schmidt (FP):

Jeg skal ikke omtale Fremskridtspartiets stilling til DLR. Derimod kan jeg meddele landbrugsministeren, at vi støtter dette forslag. Det er sammenholdt med den gældende lov en lempelse, der ikke koster staten noget, tværtimod, så på det grundlag vil vi støtte det.

Larsen-Ledet (RV):

Man skal ikke have været i Folketinget ret længe eller have været medlem af Landbrugsudvalget ret længe, før man finder ud af, at det at lave finansieringsordninger for landbruget er meget svært. Vi har lavet refinansieringsordninger, som vi virkelig har bestræbt os på skulle få virkning for landbruget, og så har vi oplevet, at de er blevet nedvurderet, og man har nærmest advaret imod at anvende disse ordninger.

Vi har oplevet, at der i de forskellige områder af Danmark er stor forskel på, i hvilken udstrækning de benyttes. Hadsten Landboforening har for dem, der er kommet i betragtning – og det er ret mange – betydet en likviditetsforbedring på 100.000 kr. om året i gennemsnit. I en landboforening i Himmerland betød det godt 50.000 kr. om året i likviditetsforbedringer i gennemsnit for dem, der kom i betragtning.

Den vurdering, hr. Collet er kommet med i dag, er der jo mange der deler, og det har været med til at skræmme masser af mennesker, som virkelig har brug for det. Disse ordninger har vi ikke lavet for de velbærgede, som ingen problemer har, vi har lavet dem for de landmænd, som har problemer, og som gerne skulle have en mulighed for at fortsætte ved deres landbrug. Det var baggrunden for det. Det var ikke meningen, jeg ville komme ind på det, men det er jo næsten ikke til at lade være, når forhandlingen fik den drejning.

Selve forslaget her er jo også et resultat af forliget mellem Socialdemokratiet og regeringen. Og vi stemmer for forslaget. Vi er tilfreds

med, at der kan ydes 10-årige seriejordbrugs-lån, der amortiseres som et 30-årigt indekslån, og at jordbrugslån ikke længere forfalder ved ejerskifte. Det er en bestemmelse, vi under de givne omstændigheder vil være tilfreds med og stemme for. Det bliver et spændende udvalgsarbejde.

Lysholm Christensen (KRF):

Når man med så forholdsvis kort mellemrum føler trang til at lave om på disse låneordninger i landbruget, så er det jo udtryk for, at det er et vanskeligt område at have med at gøre. Her har vi nu et forlig mellem regeringen og Socialdemokratiet, og det må vi så forholde os til fra Kristeligt Folkepartis side.

Jeg vil gerne udtrykke forståelse og sympati for de synspunkter, som den konservative ordfører kom med. Jeg kan dele betænkelighederne omkring indekslånene, men man kan sige, at det er op til folk selv, om de vil optage lånene, og vi må så håbe, at de får en god vejledning i landbrugsorganisationerne på dette punkt.

Vi er tilfreds med, at lovforslaget ophæver kravet om, at lånene skal indfries ved ejerskifte, og vi finder også, det er en udmærket ting, at ordningen med jordbrugslån med afdragsbidrag ophæves. Så er det jo fint, at der kan opnås en besparelse på statens budget her, og at pengene føres over til de yngre jordbrugere, som i høj grad har brug for at kunne låne til etablering.

Vi medvirker gerne til at få dette forslag hurtigt gennemført og har ikke de store betænkeligheder.

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Lad mig også her takke for den meget velvilige modtagelse, som forslaget har fået i Tinget.

Lad mig som et kuriosum tilføje, at jeg ikke er enig med hr. Collet, når han siger, at vi bør advare imod jordbrugslånene. Det ville jo føre lidt vidt, hvis vi skulle til at advare imod den lovgivning, vi søger gennemført, og det mener jeg ikke der er baggrund for.

Jeg mener det heller ikke på den baggrund, at det bør være landmanden selv, der i den situation, han eller hun befinder sig i, vurderer, om disse lån er hensigtsmæssige eller de ikke er det. Jeg har fuld tillid til den enkelte landmands dømmekraft i så henseende.

[Landbrugsministeren]

Det er jo rigtigt, som det er blevet fremhævet af flere af talerne, at dette spørgsmål har været behandlet i Bernsteinudvalget, og at der i rapporten er en enstemmig anbefaling om, at afdragsbidragene bortfalder. Og det er rigtigt, at det skal ses i sammenhæng med det lovforslag, vi allerede har behandlet om lånene til yngre jordbrugere, og at det er mere hensigtsmæssigt, at besparelsen herfra overgår til yngre jordbrugerlån.

Jeg ser frem til en hurtig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 221:

Forslag til lov om ændring af lov om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m.m. og visse andre love. (Ophævelse af udlånsordning, begrænsning af jordkøb, bortfald af Jordfonden m.v.).

Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 26/4 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Erling Christensen (S):**

Jeg skal forsøge at fastholde den gode stemning her i formiddag, for som det er blevet nævnt, har Socialdemokratiet været med til at lave forlig omkring mange områder og give en tilpas ro inden for landbrugsområdet.

Jeg skal ikke gennemgå lovforslagets mange punkter – man kunne sige alt godt fra havet, men det er så alt godt fra landbruget her – dog vil jeg bemærke to ting. For det første lægger vi vægt på i Socialdemokratiet og er glade for, at

der stadig væk er adgang til, at staten erhverver og byggemodner arealer til kolonihaveformål. Det er utrolig vigtigt også nu om stunder.

Vi er også glade for, at vi er med til at forbedre statens finansielle status – bare det var i rede penge, så var det ikke så dårligt med 3/4 mia. kr. Men rent driftsmæssigt har landbrugsministeren allerede i indeværende finanslov taget forskud på glæderne ved at indregne ca. 25 mio. kr. i besparelse på grund af dette lovforslag. Det har vi da også tilsluttet os.

Men der er én ting, som vi ikke har givet tilslutning til i dette lovforslag – og det vil jeg meget kraftigt fremhæve her – nemlig en bemærkning i bemærkningerne side 5 under punkt 5, lovforslagets indhold, om, at »blandt Jordfondens længerevarende arealbesiddelser søges som led i handlingsplanen for afbureaukratisering vildmoserne og Kalø Gods afhændet«. Det har vi ikke – og jeg understreger ikke – givet tilslutning til. Jeg vil bede landbrugsministeren meget stærkt understrege, at der intet ligger om det i aftalen.

Men ellers tilslutning til lovforslaget.

Collet (KF):

Også dette lovforslag er et led i forliget med Socialdemokratiet. I lovforslaget fjernes en lang række helt unødvendige bestemmelser, og det passer i øvrigt ganske udmærket ind i regeringens afbureaukratiseringsbestræbelser. Derfor kan Det Konservative Folkeparti støtte lovforslaget.

Gade (SF):

I SF har vi altid været tilhængere af en jordfond. Man kan måske nok sige, at de tanker, vi har gjort os om det, har været om en mere aktiv jordfond end den, vi har haft.

Jeg vil da også benytte lejligheden til at påpege, at vi oplever situationen i landbruget, strukturudviklingen og især arronderingsproblemerne, som store. Det er en konsekvens af det landbrugsforlig, som regeringen har indgået med Fremskridtspartiet, og det bekymrer os, at der bliver arronderingsproblemer. Vi får nok ikke en så god arrondering i dansk landbrug, som vi kunne have fået, hvis man ikke havde indgået det forlig. Det vil vi gerne være med til at ændre. Men jeg er helt klar over, at det landbrugsforlig ikke står til at ændre i dag. Man kan lægge små bomber ind under det, men man kan nok ikke få antændt luntten.